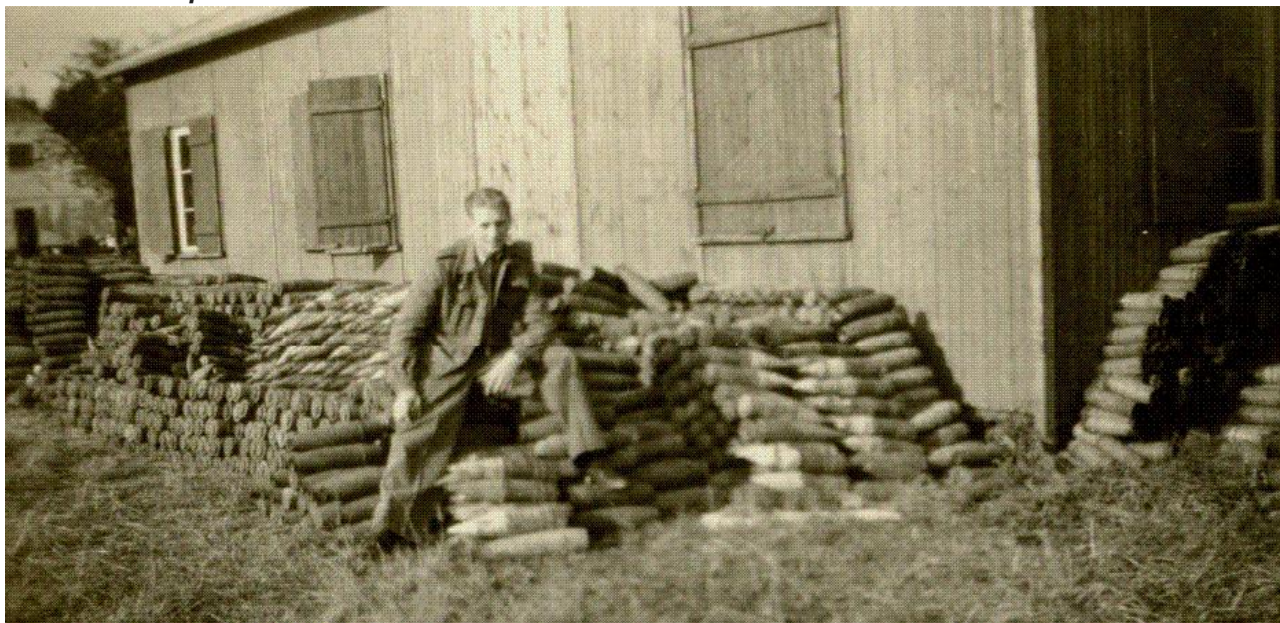

Menig 16 Vagn Rasmussen - soldat på Vandel Flyveplads i 1945

Denne artikel har vi modtaget fra afdøde kriminalassistent Vagn Rasmussen i Vejle. Han var soldat på Vandel Flyveplads, som stedet dengang hed, fra august til oktober 1945, hvor han gjorde tjeneste ved 7. regiment. I slang kaldet "Kongens Jydske Platfødder". Han giver et glimrende billede af, hvad han nåede at opleve de tre måneder i Vandel.

Forfatteren til denne beskrivelse af livet i Randbøl sogn i august til oktober 1945, menig 16 Vagn Rasmussen. Hvor mange tons ammunition, der fandtes på Vandel er aldrig opklaret helt, men som det fremgår af dette billede, en hel del og der er mere på andre billeder

Den 4. maj var det 60 år siden, at den tyske værnemagt kapitulerede i Holland, Nordvesttyskland og i Danmark. Afdøde skovrider Vagn Halskov Hansen overtog kommandoen over den civile del af Vandel Flyveplads, medens oberst der Luftwaffe Eric Kaus beholdt kommandoen over den militære del indtil den 10. maj, hvor han overgav sig til to engelske officerer. Den 7. maj var 9. Kompagni af Modstandsbevægelsen i Vejle kommet til Vandel for at hjælpe skovrideren med bevogtningen, indtil da havde han haft tre mand. Den 18. maj ankom der yderligere forstærkning til bevogtning af stedet i form af et stabskompagni af Regiment DANFORCE, den Danske Brigade fra Sverige. Endelig ankom No. 3 Squadron af No. 83 Air Disarmament Wing (3. eskadrille af 83. Desarmeringsregiment (luft) den 25. maj. 9. Kompagni forlod Vandel den 1. august og overlod den danske del af bevogtningen til politiet og CB'erne, de var medlemmer af Civilbeskyttelsesorganisationen som blev oprette ved lov i 1938. Den 15. august kom menig 16 Vagn Rasmussen til Vandel sammen med sine kammerater i hærens "Detachment Vandet", for at deltage i bevogtningen og afløse politiet og CB'erne. Vi giver herefter ordet til Rasmussen og lader ham selv fortælle som sin tid som

"Vandelbisse"

Genindkaldt

Juni 1945 blev jeg ved plakatoptag genindkaldt til ekstraordinær militærtjeneste ved 7. regiment i

Fredericia (det senere nedlagte Kongens Jydske Fodregiment) og blev afgivet til 12. bataljons 2.

Kompagni. Oprindeligt hørte jeg til 2. bataljons. 3. Kompagni årgang 1942. Vi blev blandet med et andet

genindkaldt kompagni fra samme årgang. Vi var de sidste soldater, der blev færdiguddannet ved regimentet, idet 1943-årgangen ikke fik fuldført sin uddannelse på grund af den tyske afvæbning af det danske militær den 29. august 1943. Formålet med vor genindkaldelse var, at vi skulle overtage og bevogte de kaserner og militære installationer, som tyskerne rømmede ved kapitulationen. Vi blev udstyret med svenske militæruniformer, materiel og svenske våben

Bilen, kaldet "Jeppe" som "Detachment Vandel" arvede efter 9. Kompagni, uden nummerplader og derfor kun kunne anvendes inde på flyvepladsen. I bilen er det "staben", det vil sige oversergent Sundborg og løjtnant Dahl som på fotoet er ude af "luften" køretøjet.

Til Vandel

Fra den 15. august og indtil den 31. oktober blev jeg sammen med ca. 24 soldaterkammerater fra kompagniet udstationeret fra Fredericia i et såkaldt "DETACHEMENT VANDEL" med tjeneste på den tidligere tyske flyveplads i Vandel. Detachment Vandel blev ledet af løjtnant Dahl med oversergent Sundborg som næstkommanderende. Der var ikke andre befalingsmænd ved detachementet. Vagtkommandørerne blev udpeget blandt de menige. Kompagniets øvrige personel sendtes til militærlejren i Nymindegab. Enkelte forblev til tjeneste på kasernen i Fredericia, hvor nyindkaldt mandskab var under uddannelse. "DETACHEMENT VANDEL" havde til opgave at udføre vagt og depottjeneste samt andet forefaldende arbejde på den tidligere tyske militærflyveplads. Ankommet til Vandel flyveplads afløste vi en vagtstyrke bestående af CB-er. Disse markerede afløsningen ved stående

på deres køretøj at affyre deres våben med skud op i luften. Vi stod med nogen undren og så derpå. En optræden som stred mod vor militære opdragelse i omgangen med skydevåben, men det var vel blot et udtryk for glæde over, at den kedelige vagttjeneste nu var slut for deres vedkommende.

Luksusindkvartering

Detachmentet blev indkvarteret i de tyske barakker på flyvepladsen og takket være de mange efterladte inventarer dele, som vi fandt i de tidligere byggekontorer og andre rum, så fik vi os snart indrettet helt komfortabelt med ottomaner, skriveborde, billeder og andet møblement. Vi boede to mand i hvert rum og kvarterforholdene lå langt over den almindelige militære standard. Vandel flyveplads bestod foruden af de egentlige landings og rullebaner også af en mængde huse og barakker. Husene og de tidligere landbrugsejendomme var alle forsynede med numre malet på bygningerne. I og omkring disse bygninger var der oplagt en mængde bygningsmateriel af forskellig art. Desuden fandtes der også store bunker ammunition.

Briter, benzin

og danserestauranter

På Vandel flyveplads fandtes der også britisk militærpersonel og de disponerede over nogle tyske soldater til arbejds- og bevogtningsopgaver. Vi havde kun sporadisk kontakt til dem. Deres kvarter lå ikke umiddelbart i nærheden af os. Dog havde vi en kontakt af speciel art. Baggrunden var, at på flyvepladsen havde vi militær mandskabsvogn af mærket "Steyr". Denne vogn brugte vi til transport, når vi i fritiden tog til Vejle. Køretøjet havde blot den fejl, at den slugte en mængde benzin. Det var mangelvare, men vi fandt en udvej. på flyvepladsen var der oplagret et "bjerg" af fyldte benzindunke. Benzinen blev bevogtet af en af de fornævnte tyske soldater. Der var rejst et telt til vogteren. Når vi manglede benzin, så gik nogle af mine soldaterkammerater forsynet med en god solid madpakke ud og gav sig i snak med den tyske soldat og herunder sørgede andre for, at der blev fjernet nogle dunke benzin til den uudslukkelige "Steyr". Om aftenen gik turen derpå til Vejle, hvor "Moulin Rouge", "Ritz" og andre danserestauranter blev invaderede af soldaterne fra Vandel.

Oversergent Sundborg ved benzinslugere

Steyr, som soldaterne fra Detachementet anvendte til at køre på restaurantbesøg i Vejle. Og som de stjal benzin til fra det depot, der blev bevogtet af tyske soldater.

Andre biler

På flyvepladsen fandt vi også et andet køretøj. Det var FORD fra 1930-erne kaldet "JEPPE". Navnen henviser antagelig til de allierede styrkers navnkundige Jeeps. Bilen havde tilhørt modstandsbevægelsen i Vejle. Den var uden nummerplader og derfor ikke rigtig anvendelig udenfor flyvepladsens område.

Detachmentets opgave var nok primært at sikre flyvepladsen mod tyverier. En ret håbløs opgave, når man tager i betragtning den minimale vagtstyrke på det store areal. Tilstedeværelsen af en militærvagt på stedet har dog alligevel nok haft nogen virkning, så lå effekterne dog ikke helt frit tilgængelige. Man må i øvrigt gøre sig klart, at i 1945 var der på grund af besættelsen, mangel på

alt.

Bygningsmateriellet og andet var derfor

attraktive tyvekoster, store priser, som var nemt at afsætte til Detachmentets daglige vagttjeneste udførtes på en ejendom nr. 78. Huset findes ved landevejen Randbøl-Frederikshåb skrån overfor det gamle mejeri.

Vagtstyrken bestod af seks mand + en menig vagtkommandør. To mand ad gangen skulle holde vagt og 4 på frivagt.

De

danske soldater blev blandt andet sat til vejarbejde. Rasmussen beskriver deres holdning til arbejdet således: Soldater har en forbavsende evne til at kunne få tiden til at gå uden den store energiudfoldelse

Om dagen var bevogtningen effektiv nok, men hen på de små timer om natten, tror jeg nok, at vagten mest indskrænkedes til, at en udvendigprojektør ved døren var tændt. Forskellige arbejdsopgaver blev detachementet sat til også vejarbejde, som det fremgår af ovenstående foto. Soldater har en forbavsende evne til at kunne få tiden til at gå uden den store energiudfoldelse.

Depot-og vagttjeneste er dræbende for enhver arbejdslyst. Anden militærtjeneste var der ikke i Vandel i den periode. Hverken øvelser, eksercits, skydning, gymnastik eller andre af de sædvanlige militære discipliner. Vi var genindkaldt mandskab med begrænsede trivielle opgaver som ikke appellerede til megen aktivitet. Derfor var det lykken, da vi den 31. oktober 1945 sluttede i Vandel og, blev hjemsendte. Her slutter Rasmussens beretning. Han døde for flere år siden, men gav lov til, at hans beretning måtte offentliggøres. Beretningen var ledsaget af en lang række fotos fra tiden på Vandel, og han skriver til allersidst sammen med et billede af graven for de fem RAF besætningsmedlemmer

Billedet af graven ved Flyverskjulet, som Vagn Rasmussen tog inden han forlod Vandel i oktober 1945

Som en efterskrift er anbragt ovenstående foto af engelsk flyvergrav i Vandel, som jeg fotograferede mit under soldaterophold i 1945. Modsætningen til vort slappe soldaterliv i Vandel, er deres militære aktivitet med livet som indsats i en kamp for deres land og for vort lands frihed.